

УДК

Ж.А. Говоруха
Національний університет
харчових технологій

МІСЦЕ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ У ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто проблеми стратегічного планування та можливі стратегії інноваційного розвитку підприємств.

Ключові слова: інноваційні стратегії, заміна обладнання, якість.

The problems of the strategic planning and possible strategies of innovative development of enterprises are considered.

Key words: innovativ strategies, replacement of equipment, quality.

Для виготовлення продукції високої якості необхідне сучасне обладнання, яке, до того ж, дає змогу економити ресурси, дає екологічний ефект. У США, Японії, Англії, Франції та інших високорозвинених країнах заміна обладнання відбувається швидшими темпами, ніж в Україні і робітники працюють з сучасними установками.

Постановка проблеми. Розробка та реалізація інноваційної стратегії по заміні обладнання та підвищенню якості продукції є дуже вагомим для підприємств, у т.ч. хлібопекарських, які прагнуть бути успішними та задовольняти вимоги споживачів. Ці питання досліджували такі науковці як Амоша О.І., Пелихов Е.Ф., Бузько І.Р., Вартанова Е.Ф., Голубенко А.А., Чірков В.Г., Крилов Е.І., Харів П.С., Ястремська О.М. та ін.

Результати. Україна прагне досягти європейських стандартів, у тому числі і у виготовленні якісної продукції, яка буде відповідати вимогам міністерства охорони здоров'я щодо її користі, європейським стандартам та вимогам безпеки виготовлення для навколишнього середовища. Президент України наголошує про інноваційне спрямування розвитку держави. Тому актуальним є розробка та реалізація інноваційних стратегій підприємств.

У структурі інноваційної діяльності промисловості України придбання машин, обладнання, установок та інших основних фондів зменшилося у 2006 році у порівнянні з 2005 у 1,3 рази.[3]

Одним із складових інноваційного розвитку підприємства є закупівля нового обладнання, яка може дати економію ресурсів, скорочення виробничого циклу, збільшення продуктивності праці, підвищення якості продукції, випуск нових видів продукції — все це підвищить конкурентоздатність підприємства і дасть високий економічний ефект. Для інноваційного розвитку необхідна відповідна стратегія, яка буде відображати всі прагнення підприємства та виконувати контрольну функцію. На рис.1. показано значення інноваційної стратегії по заміні обладнання для підприємства.

Якщо впровадження нового обладнання дає ресурсозбереження, під яким слід розуміти економію витрат на електроенергію, воду чи газ, зменшення трудомісткості, а звідси економія на заробітній платі основних робітників, маємо економію умовно-постійних витрат, додаткові капіталовкладення дають зростання амортизаційних відрахувань. Все це дає зниження собівартості продукції. Можливе зростання обсягу виробництва і продажу дає ріст прибутку від реалізації продукції, а все це дає ріст чистого прибутку.

Під екологічністю розуміємо вплив виробництва на навколишнє середовище — безвідходне виробництво та викиди в шкідливих речовин в атмосферу та воду повинні відповідати нормам, відповідність виготовлення санітарно-гігієнічним нормам та його вплив на організм людини. Якісний та корисний продукт буде користуватися більшим попитом, може претендувати на лідерство на ринку.

Екологічна ефективність проекту полягає у економії при використанні відходів на основі застосування високих технологій, від збільшення терміну експлуатації устаткування

і поліпшення параметрів факторів, що забруднюють середовище, від зменшення витрат на ремонт основних фондів і поліпшення екологічного стану зовнішнього середовища (зниження вібрацій і шуму, пилу, концентрації шкідливих речовин) у розрахунку на одиницю устаткування й одного працівника, а також суми можливих штрафних санкцій.

Економія від використання зворотних відходів може бути розрахована наступним чином:

$$\Delta E_1 = \sum_{i=1}^m \sum_{j=1}^n (C_{ij} - C_{ij}) \cdot O_{ij},$$

де C_{ij} – ціна реалізації одиниці продукції i -того виду, отриманої з j -того виду відходів, грн; C_{ij} – вартість утилізації j -того виду відходів, необхідних для виготовлення i -того виду продукції, грн; O – обсяг виробництва i -того виду продукції, виготовленої з j -того виду відходів, отриманих у результаті їхнього уловлювання і використання, шт.; m – кількість видів продукції; n – кількість видів відходів. [7]

Розрахунок економії від збільшення витрат устаткування розраховується так:

$$\Delta E_2 = \sum_{i=1}^n C_i \cdot K_p \cdot \Delta T_i$$

де C – середньорічна вартість устаткування i -того виду, грн; K – коефіцієнт рентабельності основних фондів, од.; ΔT – збільшення терміну експлуатації устаткування в результаті проведення екологічних заходів, років; n – кількість видів устаткування, на які шкідливо впливають умови виробництва. [7]

Економія від зменшення витрат на ремонт устаткування розраховується так:

$$\Delta E_3 = \sum_{i=1}^n ПУ_i \cdot \Delta T_{pi} + ВР,$$

де $П$ – середньогодинна продуктивність i -того виду устаткування, грн; ΔT – зменшення кількості годин простою устаткування i -того виду, год.; $ВР$ – середня величина витрат, необхідних для ремонту устаткування за передбачуваний період, грн; n – кількість видів устаткування. [7]

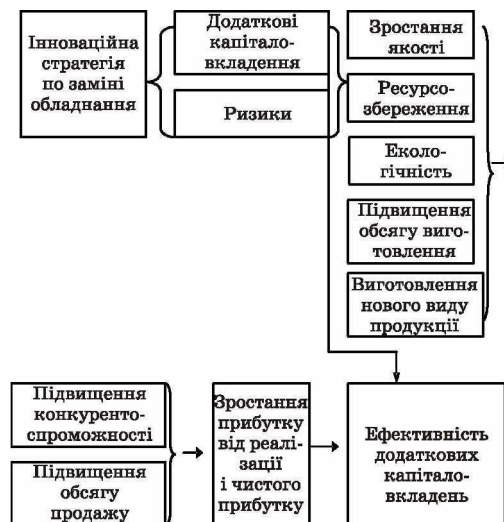

Рис. 1. Інноваційна стратегія по заміні обладнання як складова успіху підприємства [5]

Зменшення витрат у результаті поліпшення екологічного стану зовнішнього середовища можна розрахувати наступним чином:

$$\Delta E_4 = \sum_{i=1}^n \Delta KЦ_i \cdot (ЗЗ_i \cdot КЧ + ЗОФ_i \cdot СОПФ + Ш_i)$$

де ДКЦ – зниження концентрації і-того виду шкідливої речовини, част. од.; ЗЗ – зменшення збитку на одну людину в результаті поліпшення здоров'я, грн.; КЧ – контингент, що був підданий екологічному впливу, чол.; ЗОФ – зменшення збитку, заподіяного основним фондам на одиницю вартості, част. од.; СОПФ – середньорічна вартість основних виробничих фондів, що піддаються екологічному впливу, грн.; Ш – штрафні санкції, грн.

Загальне значення екологічного ефекту можна визначити як суму складових, тобто:

$$EE = \sum_{i=1}^4 \Delta E_i \quad [7].$$

Якщо інноваційна стратегія пов'язана з покращанням якості продукції, то її вплив на результати діяльності підприємства розглянемо на рис. 2.

Під ростом заробітної плати робітників розуміємо їх мотиваційну винагороду за свої пропозиції у даному напрямку, під ростом непрямих витрат розуміємо ріст витрат на утримання обладнання, підтримання якості.

Інноваційна стратегія по підвищенню якості відноситься до поліпшуючих інновацій. Резюмуючи вищесказане, можемо розглянути рис. 3.

На продукцію підвищеної якості підприємство може збільшити ціну, тому прибуток від реалізації такої продукції буде більшим.

Якщо підприємство купує нове обладнання, впроваджує його та виготовляє продукцію без зміни технології, то це є псевдоінновація, адже така процедура не потребує значних затрат розумової праці. Підприємство може виготовити новий продукт на новому

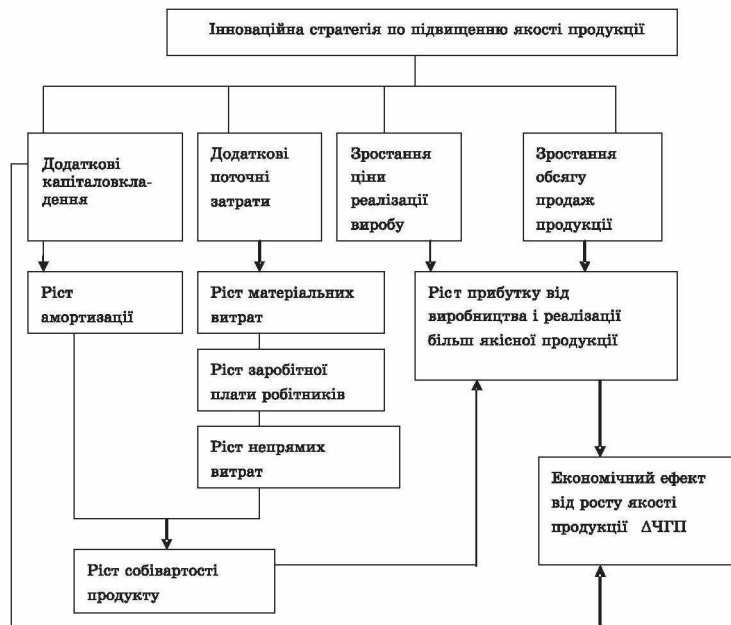

Рис. 2. Схема впливу інноваційної стратегії по підвищенню якості продукції на результати діяльності підприємства [5].

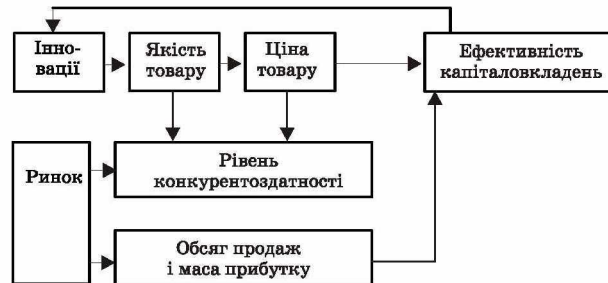

Рис. 3. Вплив інновацій по зростанню якості на результат діяльності [5]

обладнанні, якщо воно володіє такими властивостями, використавши нову технологію, тобто на базі псевдоінновації виникає продуктова інновація.

Кількість сертифікатів на системи якості по Україні становить близько 100, у той час як у Німеччині тільки DQS і TUV CERT видали більш як 10 тис. сертифікатів. Наприклад, в Угорщині кількість підприємств, що мають сертифікати на систему якості, становить сьогодні близько 1 тис. [4]

Висновки. Інноваційні стратегія підприємства може включати і стратегію по заміні обладнання і по підвищенню якості, також можуть розглядатися окремо. Вони мають позитивний вплив на результати діяльності підприємства та його місце на ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Амоша О.І., Іванов М.І., Хижняк Л.Т. Підвищення ефективності використання виробничого потенціалу в промисловості. Донецьк: Інститут економіки промисловості, 2004. — 396 с.
2. Бузько И.Р., Вартанова Е.В., Голубенко А.А. Стратегическое управление инвестициями и инновационной деятельностью предприятия. — Луганск: изд. Вост. Укр. Нац. У. им. В.Даля, 2002. — 250 с.
3. Інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник. — К.: Держкомстат, 2006. — 187 с.
4. Пастушенко С.Г. Організація та управління нововведеннями. К.: АПСВ, 2006. — 575 с.
5. Пелихов Е.Ф. Экономическая эффективность инноваций. Х.: 2005. — 168 с.
6. Харів П.С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів, Тернопіль: Основа, 2003. — 326 с.
7. Ястремська О.М. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю підприємства. Х.: ХНЕУ, 2006. — 191 с.

Мостенська Т.Л. — mosten@usuft.kiev.ua

Надійшла до редакції 22.04.2010 р.

Стаття рекомендована до друку
д-ром екон. наук, проф. Гуткевич С.О.